

Det livlige liv som café-ejer på Aarø

CAFÉ BRUM

Marianne Weiman har efter en lang erhvervskarriere, som bl.a. sælger af træhuse og ejer af golfbane i Tyskland, slået sig ned som café-ejer på Aarø

Brummers Gård på Aarø har levet en omskiftelig tilværelse de seneste år. Men det er nu fortid! For i dag er det et sted, hvor gæster søger til for at få en god oplevelse. Brummers Gård, der har fået navn efter den forrige ejer Knud Brummer, ligger midt i Aarø by og stammer i sin nuværende skikkelse fra midten af 1800-tallet. I dag er den gamle gård rammen for en driftig café, hvor Marianne Weiman regerer. Hun kan midt i sin anden sæson konstatere, at det løber rundt. Et café-køkken med kvalitetsmad til fornuftige priser har mange glade kun-

der. Og Brummers Gård er også blevet et sted, hvor man fejrer fødselsdage, bryllupper og konfirmationer.

Marianne, der har en baggrund som bankuddannet og selvstændig, blev café-mutter ved en tilfældighed. Efter ti års erhvervskarriere i Tyskland fik hun hjemvé, og da det blev muligt at erhverve et familie-ejet hus på Aarø, så tog hun og sin Karsten springet. Og det har hun ikke fortrudt! Marianne har iværksætter-genet i sig og derfor varede det ikke længe før Marianne indså, at Brummers Gård havde et potentiale, som hun havde lyst

til indfri. Marianne oplever, at hun som tyskyndig også kan give grænselandets mange tyske turister en oplevelse, som de holder af. Den personlige og nære betjening. Så i dag har Aarø et attraktivt spise-sted, der også kombinerer arrangementer på caféen med guidede ture, så et besøg på Brummers gård bliver en total Aarø-oplevelse. Besøg Marianne og Karstens café på www.brummersgaard.dk.

Claus Jensen

Turisme, sommerhusbyggeri og nye færger

Kommentar af
Henry Larsen

Septembersolen har tilsmilet os, så noget af sommerens bedste vejr faktisk er faldet i efteråret. Det har betydet ideelle betingelser for bøndernes arbejde i markerne. Derfor blev, ikke kun høsten, men også såning af vintersæden overstået inden kirkernes høstgudstjeneste. Og nu ser vi de grønne spirer titte frem på markerne. Efteråret melder sig med kuling, nu og da med vindstød af stormstyrke. Nogle rigtige „æblerystere“, som Voldborg kaldte det. Træerne trækker alt den grønne solenergi tilbage fra bladene og gør sig klar til vinteren. Vi, menneskene, har også sommeren igennem opsamlet vitaminer fra solen og fra frugt og grønt i kroppen og håber det kan give os modstandskraft til at mildne forkølelser, svineinfluenza og hvad vinteren ellers vil bringe af ubehageligheder.

Turismetanker

Den smukke eftersommer gav lidt ekstra gæster til øerne. Efter de meldinger jeg har fået, har det været en god sommer for turisterhvervene. Nu kommer der en stille periode, hvor der kan gøres status over sommeren. Læres af erfaringerne, og planlægges, hvad der kan gøres endnu bedre fremover. Turismen er afgørende for småøerne. Men er også svær at have med at gøre for dem, der er i erhvervet, fordi den er sæsonbestemt og vejrafhængig. Spisesteder og overnatningsfaciliteter er dyre – både at etablere og vedligeholde, og forrentningen skal tjenes ind på så kort tid. Det er til gengæld helt afgørende med disse faciliteter ellers vil folk ikke gæste øerne. Men det er ikke et erhverv, nogen bliver velhavende af. Hvordan får de mere indtjening, bliver mere rentable, og dermed giver mulighed for levebrød for flere fastboende? Det er en evigt tilbagevendende udfordring – ikke kun for dem i turisterhvervet selv, nej sandelig for os alle. Det er noget, vi må stå sammen om og prøve at gøre det endnu bedre. Vi er alle i samme båd og hver eneste arbejdsplads vi kan bevare – eller endnu bedre skabe – er vigtig.

Lempeligere regler

Miljøminister, Troels Lund Poulsen, og skatteminister, Kristian Jensen, har i sommerens agurketid lagt op til debat om en mere liberal lovgivning vedrørende placering af sommerhuse. Der argumenteres f.eks. med, at tilladelse til opførelse af sommerhuse nær kysterne vil modvirke affolkningen i landdistrikterne. Lille Ø-sammenslutning, hvad nu? Hvad mener vi om den påstand? Det er sandelig ikke så enkelt at svare helt firkantet på. Især ikke ved nærmere eftertanke – og det bør man altid gøre brug af. Småøerne adskiller sig nemlig fra fastlands-landdistrikter ved, at de er så små og så individuelt forskellige, at det der vil gavne en ø – ikke nødvendigvis er gavnligt for en anden, men måske derimod direkte skadelig. Og øboerne selv er langt fra enige. Personligt ser jeg hellere lidt flere sommerhuse, mod at der til gengæld strammes overfor muligheden for at konvertere helårshuse til fritidshuse. For let adgang til at erhverve helårshuse som fritidsboliger kan føre til affolkning af helårsboere. Inden krisen satte ind, var huspriserne steget til urimelige højder.

Lige nu er der en afmatning, men det går nok over. Og hvad er så problemet? Jo, problemet er, at indtjeningsmulighederne er mindre for fastboende øboere. Hvis det bliver for nemt at erhverve et helårshus på øerne og bruge det som fritidshus, så vil huspriserne stige, og dermed også ejendomsskatten. Og så går det galt. Det er ikke bare en tom påstand, jeg lige finder på. Det er en kendsgerning. Det er en erfaring, man har gjort i Sverige. Her har der ikke været nogen begrænsninger. Resultatet er, at mange øer er blevet affolket. Derfor er det bedre for øerne med „rigtige“ sommerhuse kombineret med en strammere forvaltning af beboelsespligten i helårshusene.

Penge til færger

Indenrigs- og Socialministeriet har nu uddelt millioner af kroner til syv kommuner med øer til investering i færger. Det er lykkedes for vores Ø-sammenslutning via møder og konferencer at få skabt politisk forståelse for, at kommunerne ikke bør stå alene med finansieringen af nye færger, men at staten bør stille med et væsentligt bidrag. Nok synes vi ikke, at denne engangspulje er en langsigtet løsning, for hvad om 5-10 år, når andre kommuner står med et investeringsbehov? De vil næppe have sparet op af det årlige statslige tilskud til færgelinier, som jo ikke er øremærket. Men når det er sagt, så er det en glædens dag, at de trængte kommuner, der står med udtjente færger med denne pulje får et massivt tilskud. Nu er det så vigtigt, at øboerne får en god dialog med deres kommune, så man får den bedst mulige løsning. For den beslutning, der træffes, skal man leve med i mange år fremover. Held og lykke!

Bliv støttemedlem af Sammenslutningen af Danske Småøer

Interesserer du dig for de danske øer? Så tegn et støttemedlemskab og modtag Ø-Posten på din adresse. Det koster blot 150,- kr. om året.

Kontakt sekretariatet på sekretariatet@danske-smaaoer.dk, hvis det har interesse!

Weekendseminar om nationalpark i det sydfynske øhav

I oktober nedsættes fire store arbejdsgrupper, som skal fylde indhold i den eventuelle nationalpark og komme med forslag til størrelsen. Hovedarbejdsgrupperne skal dække hele Sydfyn og øer, og for at give flest muligt chancen for at deltage, holdes alle møder i Svendborg. Men da øboere af gode grunde ikke har mulighed for at komme til aftenmøder på fastlandet, så har styregruppen bag nationalparksprojektet givet mulighed for at øboerne kan mødes til et weekendseminar og her udtrykke håb, tvivl og ønsker til en eventuel nationalpark. Det foregår fra fredag d. 23. oktober til søndag den 25. oktober. Interesserede bedes hurtigst muligt melde sig til hos Martin Jørgensen, Skarø, på mej@biosynergy.dk

cj

Øboerne vendte tommelfingeren nedad til Nationalpark på Læsø

På Læsø har vi også haft en debat om nationalpark, som man har det i øjeblikket i det sydfynske øhav. Vi oplevede, at nogle grønne organisationer farede hårdt frem – uden hensyntagen til hvad øboerne mente. Verdensnaturfonden, Danmarks Naturfredningsforening, Dansk Ornitologisk Forening og

Friluftsrådet sendte deres eget forslag direkte ind til ministeren – uden om den lokale kommunalbestyrelse. Det vil sige fuldstændig uden respekt for, hvad vi selv mente, der er bedst for os øboere. Efter min mening skal vi have noget og ikke afgive noget, hvis vi skal have nationalparker. Og bemærk, at

Miljøministeren lægger vægt på, at nationalparker skal være dybt lokalt forankret. Derfor vil det være mest rigtigt at foretage folkeafstemning i de berørte områder.

Erik Sørensen, Byrum Hovedgade 71, Læsø, støttemedlem

Haves: Et hav af småfærger Ønskes: Sekretariat til at samordne viden, indkøb, erfaring og netværke

Lad os oprette et sekretariat, der kan samordne og centralisere indkøb, bemanding, etablere job-database, kontakt til myndigheder, videns-database osv. Det vil give optimal færgedrift til fordel for brugerne, kommunerne, driftspersonalet og færgernes driftsøkonomi. Vi vil endvidere kunne opbygge en vidensbank, som kan komme de enkelte rederier til gavn i mange situationer f.eks. hvad angår nybyggeri, billetsystemer, bemandingsregler, dispensationer, regler osv.

Vi skal ikke generalisere, men centralisere

En del kommuner har overtaget driften af færgerne fra de nu nedlagte amter – i andre af de nye sammenbragte storkommuner er der kommet færger med ind i kommuner, der ellers ikke har haft færgedrift på programmet. Det er vores opfattelse, at det er af afgørende betydning, at færgerne fortsat styres lokalt, og at centraliseringen udelukkende indføres som et aktivt hjælpeorgan og videnscenter i form af et sekretariat. Genvejs- og ø-færgerne er en central og vital del af brugernes hverdag, og det er derfor af stor betydning, at vi ikke forsøger at generalisere og ensrette færgedriften i hele Danmark. Beslutningsprocesser, driftsformer, og driftsøkonomi skal forblive et lokalt anliggende.

Vi halter bagefter

Med nuværende driftsform halter vi langt bagefter de store rederier. Til trods for finanskrise og stigende arbejdsløshed vurderes rekruttering af færgepersonale, som en stor fremtidsrussel for driften

af småfærgerne. Enkelte rederier har ligefrem i kortere periode lagt færgen stille grundet personalemangel. Vi bliver nødt til at udnytte fællesskabet og skabe en attraktiv arbejdsplatform med mange jobtilbud på hylderne, så vi bliver konkurrencedygtige. Vi er 32 rederier i foreningen med ca. 360 ansatte og kan med samordningen blive en af Danmarks største aktører, som selvsagt kan give fordele både på den driftsøkonomiske side og på gennemslagskraften generelt.

Sekretariatets opgaver kunne være:

- Fælles indkøbsaftaler
- Rådgivning ved nybygninger
- Overenskomstmæssig rådgivning evt. med forhandlingsdeltagelse
- Organ med sæde i forskellige udvalg tilhørende området (besætningsnævn, etc.)
- Kontakt til Ø-sammenslutningen/Ø-kontaktudvalget og relevante politikere i Folketinget
- Kontaktflade- og bindeled til Søfartsstyrelsen (bemandingsfastsættelse, ansøgninger o. lign)
- Udvikling og etablering af uddannelse og efteruddannelse
- Fælles markedsføring og platform
- Etablering og deltagelse i diverse netværk bestående af skoler, skibsværfter, rådgivningsfirmaer osv.
- Fælles job database og markedsføring vedr. rekruttering af personale

Økonomi

Skal sekretariatet blive til noget, kunne arbejde professionelt og virke efter hensigten, så koster det naturligvis noget

at oprette og drive det, ca. 2. millioner kr. pr. år. Sekretariatet kunne evt. indgå i et tæt samarbejde med bilfærgernes rederiforening. Midlerne til driften af sekretariatet bør komme fra staten, så sekretariatet bliver en sikret organ, som arbejder uafhængig af de enkelte kommuners indstilling og derved opretholder et samlet udbytte og slagkraft.

Søren Adersen, Småøernes Færgeselskaber

Repræsentantskabsmøde i S sammenslutningen af Danske Småøer

I weekenden d. 7.-8. november mødes repræsentanter fra de 27 medlemsøer til det årlige repræsentantskabsmøde i Odense. Et af temaerne for weekenden er „Ældreservice på øerne“, en service, som flere øer oplever, er under pres. Preben Rudiengaard (MF for V), formand for Folketingets Ø-kontaktudvalg og Folketingets Sundhedsudvalg, Truels Schultz (C), medlem af KL's Social- og Sundhedsudvalg samt Lene Wibroe (SF), formand for Udvalget for Social og Omsorg i Slagelse kommune stiller op til en paneldebat om dette emne søndag formiddag.

cj

Ø-projekter er blevet eksempler på „best practise“

Øhavets syltetøj og to kunstbegivenheder på Anholt er af Fødevarerministeriet fremhævet som eksempler på 'best practice' i landdistriktsprogrammet.

De to projekter er fremhævet som eksempler, på hvordan god kommunikation og formidling kan styrke projekter i landdistrikterne. Ministeriet har også fokus på, at projekterne kan være med til at synliggøre muligheder og styrker i landdistrikterne. De to ø-projekter er valgt som eksempler på 'best practice' sammen med en håndfuld andre projekter blandt ca. 900 projekter, som indtil nu har fået støtte fra landdistriktsprogrammet.

Tilskud til at udvikle tre nye produkter
Øhavet Aps har via Småøernes Aktionsgruppe fået tilskud til at udvikle tre nye produkter, bl.a. abrikossyltetøj. John Sørensen fra Øhavet Aps har i samarbejde med en PR-konsulent fået en del presseomtale, som har sat fokus på virksomheden og abrikos-projektet. Der har bl.a. været et syv minutter langt indslag på TV2/Fyn og omtale i flere landsdækkende medier.

Begivenheder af høj kvalitet på Anholt
Malene Pedersen har via Småøernes Aktionsgruppe fået tilskud til at udvikle og gennemføre en række kulturaktiviteter

på Anholt, bl.a. danseforestillingen 'Byen jeg kommer fra...' og arrangementet 'Fortællinger i Fyrtårnet på Anholt'. Malenes og hendes samarbejdspartnere har formået at skabe begivenheder af høj kvalitet på Anholt. Det er dermed lykket dem at formidle nogle af Anholts kvaliteter på en nærværende og vedkommende måde. De har samtidig formidlet nye tanker og ideer om kunst og kultur, som udspringer af stedet og lokalsamfundet. Projektet har bl.a. været omtalt og beskrevet på bloggen www.anholtfyr.blogspot.com.

Morten Priesholm

Aktionsgruppe laver ø-planer sammen med fem øer

Venø, Strynø, Mandø, Omø og Lyø laver sammen med Småøernes Aktionsgruppe ø-handlingsplaner.

Vi mener, det er vigtigt, at man på øerne går sammen om at tage nogle beslutninger om fremtiden og få lavet konkrete planer, for hvordan man kan nå målene. Og lige så vigtig, som de konkrete planer, er processen i sig selv. Derfor har vi søgt og fået penge til et projekt med titlen „Bosætning på 27 småøer: fra fælles vision til lokal handling“. Projektet er støtte af Indenrigsministeriet, EU og Fødevarerministeriet.

De fem øer, som nu er med i projektet, har valgt vidt forskellige arbejdsmetoder og emner. Det ser vi som en styrke. Tanken med projektet er bl.a., at vi skal have høstet nogle erfaringer, som også kan bruges på andre småøer. Nu får vi mulighed for at følge fem forskellige måder at gøre tingene på. Med idéværksteder og professionel hjælp til idéudvikling vil omboerne se på nye muligheder for erhverv og bosætning. Et særligt fokus er 'udvikling af maritim erhverv og turisme', og Omø er sideløbende med i Slagelse Kommunes satsning 'Maritimt Knudepunkt'. På Mandø skal laves en handlingsplan med fokus på bosætning og tilflyttere med hjemmearbejdspladser. Arbejdet skal bl.a. afdække mulighederne for samarbejde med lokale (sønderjyske) virksomheder og perspektiverne i etab-

lering af et kontorfællesskab på øen.

På både Lyø og Mandø har man valgt at benytte sig af en hjemmeside til formidling af projektet. Hjemmesiderne skal være knudepunkt for arbejdet med en handlingsplan. På hjemmesiderne kan man finde mødekalendere, referater, adresser, idéforum m.m.

Småøernes Aktionsgruppe holder også et par fælles-arrangementer for de fem øer, som er med. Her skal deltagerne arbejde med det fælles projektet, og gæsteundervisere skal give redskaber og inspiration til arbejdet på øerne.

Claus Jensen & Morten Priesholm

Ø-skole-lærere og menighedsråd på kursus

Når disse linjer læses, så har ø-skolelærerne gennemført fælles seminar på Anholt. Denne gang med deltagelse af otte skoler ud af ti mulige. Og d. 27.-28. oktober er øernes menighedsråd inviteret til seminar på Orø. Kurserne er arrangeret af Sammenslutningen af Danske Småøer

cj

Vil du bytte bolig?

Vi har i 12 år boet på Orø, og er øboere, som har lyst til at opleve andre småøer i Danmark og samtidig lade andre øboere opleve vores Orø.

Da vi gerne igen ville holde ferie på en anden småø for en periode på 2 uger uden for ferietiden, kunne vi tænke os at komme med et spændende utraditionelt „bytte bolig“ forslag. Måske andre har gået med samme tanker?

Vi har et unikt havehus på ca. 80m² i naturskønne omgivelser. Huset har to smukke dobbeltværelser med egen balkon samt køkken, garderobe og bad. Dette havehus vil vi gerne bytte med jeres bolig eller sommerhus i perioden 17. september til 3. oktober 2010.

Vi håber, at tilbuddet har vakt interesse. Send os nogle informationer om jer selv og jeres hus, så vi kan gå i dialog om en mulig bytteaftale. Kontakt os på telefon 59 47 47 05 eller jensjohan@langdal5.dk.

Med venlig hilsen Jens Johan Dahlkild og Hanne Oustrup, Orø

Åben ø-dag på Sejerø

Bus, hestevogn, cykler eller gåben. Der var mange transportmuligheder, da Sejerø i det smukkeste solskinsvejr holdt Åben ø-dag. På de 2 formiddagsafgange fra Havnsø var der øboere med, som delte informationsmateriale ud. Ca. 240 nysgerrige gæster kom til Sejerø, og hvad kunne de så opleve? De kunne besøge gallerierne Tejsten, Det Hvide hotel og Hasselby. Også Den Gamle Købmandsgård med museum var åbent og i Kulturhuset viste øens malende kvinder deres værker frem. Der var rundvisning i kirken og fyret. Der var snapsetur. På skolen havde eleverne lavet nogle fine fortællinger, som de præsenterede på det nye smartboard. På plænen overfor kirken havde gårdbutikkerne stillet boder op. Her stod også idrætsforeningens telt, hvor der solgtes kaffe og kage. På kroen, havnegrillen og færgens cafeteria var der mulighed for fortæring. Sidst på eftermiddagen var der åbent på Havnegården, hvor man kunne overvære malkningen eller blive slikket af en kalv. Sejerø-spillemandene underholdt på kroen og

Den smukke udsigt fra Sejerø Fyr er et must, som besøgende på øen

færgen. Det gik jo rigtigt godt – synes vi selv. Nu vil vi evaluere på det – overveje

om vi skal gentage det til næste år, og om vi kan gøre det endnu bedre.

Henry Larsen

Ny bog om de danske øer – på svensk!

Fra Sverige fortæller Anders Källgård, at han nu er klar med sin store bog „Danmarks, Färöarnas och Grönlands öar“. Det vil blive fejret med en stor ø- og bogfest på Varbergs fæstning (i det gamle øst-Danmark) den 21 november. Bogen vil blive anmeldt i næste nummer af Ø-posten, men Anders Källgård inviterer alle interesserede danske øboere til at komme til festen d. 21. november. Der er gode trafik-forbindelser til Varberg, hvad enten man er i bil, med tog eller båd. Interesserede bør kontakte Anders på email kallgard@vuv.varberg.se eller via post på adressen: Anders Källgård, Slottsgatan 16, SE-432 44 Varberg, Sverige. Hans website finder man på www.insula.se.

cj

Dansk Folkeparti vil sikre de små øer mod klimaforandringer

DF vil have småøerne på finansloven og bl.a. sørge for en statslig medfinansiering af digebeskyttelse. „Mange små øer er truet på deres eksistens i tilfælde af en stormflod, fordi digerne på grund af manglende finansieringsmuligheder er utilstrækkeligt udbyggede. For eksempel anrettede en stormflod på Omø i 2006 store ødelæggelser, og her vil en oprettelse af et effektivt dige koste i størrelsesordenen 5-6 millioner kroner. Men med de nuværende regler ydes der kun tilskud på en tredjedel af udgifterne og maksimalt en halv million kroner pr. projekt, hvilket slet ikke rækker,“ siger Henrik Brodersen, der også er Dansk Folkepartis medlem af Folketingets Ø-kontaktudvalg

cj

Ågersø Beboerforening modtager Landdistriktspris

For tredje år i træk har Slagelse kommune uddelt en pris for „Årets Landdistriktsindsats“. Med prisen ønsker man at skabe opmærksomhed om særlige initiativer, der afspejler viljen til at forbedre vilkårene i landdistrikterne og som kan tjene til eksempel for andre. Og i år går prisen til Ågersø Beboerforening, der sammen med andre lokale foreninger og private på øen, har gjort en stor indsats for at få øens dagligvare-handel op og stå. Både i form af praktisk arbejde, tegning af anparter samt fundraising. Bl.a. er initiativet med at danne butiksföreningen støttet af Indenrigs- og Socialministeriets

ø-støtte midler samt Småøernes Aktionsgruppe. Og så er det anden gang ud af tre mulige, at det er en af Slagelses to øer, der vinder prisen, da Omø tidligere har modtaget denne anerkendelse. Udover æren ved at modtage prisen, så følger der også en kontant anerkendelse på 10.000 kr. og et træ til at plante på øen.

cj

Jytte Bjergvang, formand for beboerforeningen, modtager Slagelse Kommunes Landdistriktspris for Ågersøs store indsats for at få købmandsbutikken op og stå igen efter en konkurs

Fortællinger i Anholts fyrtårn

Anholtboen, Etyl Steenberg, fortalte en historie om fugletræk. En historie, der handlede om turisten, der kommer til øen som en trækfugl fra varmere himmelstrøg. Sommergæsten bringer – ligesom trækfuglen – noget nyt til øen og markerer årstidens skifte. Og de rejser igen, når sæsonen er slut, turisten og fuglen

Fortællinger i Fyrtårnet er en tilbagevendende begivenhed på Anholt. I år skete det den 29. og 30. august.

Den weekend blev teater, musik, fortællinger og billedkunst forenet i tårnet. Og her mødtes anholtboere, turister og tilreisende kunstnere til en oplevelsesrig og festlig begivenhed, som også bød på

fællessang og Mias dejlige middag i fyrtårnet. At det overhovedet kan lade sig gøre at stable sådan et arrangement på benene – der ude ved fyrtårnet, på den anden side Ørkenen, syv kilometer fra byen og vejene – det er da imponerende. Og at der kommer gæster, som tager hele vejen langs strandene eller gennem Ørkenen til fods.

Arrangementet var i år støttet af bl.a. Småøernes Aktionsgruppe og Kulturministeriet (Puljen til kultur i hele landet).

Fortællerne på Anholt har ført dagbog og lagt billeder ind på www.anholtfyrt.blogspot.com – det er værd at læse og kigge med.

Morten Priesholm

Støtte fra færgepulje er fordelt

Nu er ansøgningerne gjort op og pengene fordelt fra statens ekstraordinære pulje til kommunale færgeinvesteringer. Og der er millioner til nye færger til såvel Avernakø/Lyø, Nekselø, Strynø, Agersø, Venø, Hjarnø, Fur og Ærø. Pengene fordeles sig som det ses i skemaet.

Staten yder altså i flere tilfælde støtte til færgeinvesteringer på op til 75% af det samlede investeringsbehov. Og man bør i den sammenhæng også notere sig, at staten årligt yder kommunerne et årligt tilskud som investeringsstøtte, som det kan læses andetsteds i bladet. I Hjarnø tilfælde har man vurderet, at man kan levetidsforlænge den eksisterende færge for de ti mio. kr.

Claus Jensen

Kommune	Ø-samfund	Projekt-sum ny færge	Støtte fra færgepuljen ved støtteniveau på max. 75 pct. inkl. tidligere tildelt støtte
		Mio. kr.	Mio. kr.
Kalundborg	Nekselø	26,2	19,7
Slagelse	Agersø	53,4	40,1
Faaborg-Midtfyn	Avernakø/Lyø	66,5	49,9
Langeland	Strynø	48	36,0
Struer	Venø	57,9	43,4
Hedensted	Hjarnø	35	10,0
Skive	Fur	46,2	17,0
Ærø	Ærø-Als	18,7	14,0
I alt		491,9	230,0

Kilde: Indenrigs- og Socialministeriet

ESIN-årsmøde i Italien

Sammenslutningen af Danske Småøer er medlem og medstifter af den europæiske småøorganisation, ESIN og i år var den italienske ø-organisation, ANCIM, vært for den årlige generalforsamling. ANCIM organiserer også øer, som i størrelse ligner de danske, men også Elba, hvor mødet fandt sted. Og med 60.000 beboere og en massiv turisme, så ligner Elba ikke den ø-virkelighed, vi kommer fra. Og sådan er vores partnere i ESIN meget forskellige. Mest sammenlignelig med vores danske organisation er nok den irske, svenske og finske. ESINs ambition og primære rolle er at tale de små øers sag i EU og erfaringsudveksling imellem organisationer og øboere.

Svær økonomisk situation

ESIN har etableret et deltids-sekretariat, der huses af den franske organisation, og de rapporterede om årets gang. Hver organisation betaler et medlemsbidrag til bl.a. finansiering af sekretariatet (dog betales hovedparten af regionale franske midler), og mange af medlemsorganisationerne har svært ved at finde midlerne. F.eks. er Irland som bekendt særlig hårdt ramt af finanskrisen, og det har smittet af på den irske ø-organisation, som ellers har haft tradition for en særlig opmærksomhed fra de irske politikeres side, også økonomisk.

Dansk værtskab i 2010

Med til årsmødet have vi et forslag om

8 forskellige lande var repræsenteret på det årlige møde i ESIN

at sløjfe paragraffen i vedtægterne om, at en formand højst kan sidde på posten i 4 år. Det blev vedtaget. Og efterfølgende valgtes Bengt Almkvist fra Sverige til en endnu en periode som formand for ESIN. En småø-organisation fra Åland søgte medlemskab, og generalforsamlingen godkendte ansøgningen efter en præsentation af organisationen. Dermed er ESIN oppe på 10 medlemslande. Endelig bød vi i den danske småø-organisation ind på opgaven som værter for årsmødet i 2010, og fik den. Og vi glæder os til at vise

vores partnere, hvordan en rigtig småø ser ud. Sammenslutningen af Danske Småøer har ikke valgt, hvilken ø der skal huse arrangementet, så hvis der er beboerforeninger, der er interesseret, så meld det ud. En værtsø skal kunne huse op til ca. 50 deltagere, have mødefaciliteter, mv. og skal være indstillet på, at undertegnede vil have en stor finger med i spillet, når det arrangeres.

Claus Jensen

Småøernes Aktionsgruppe har indtil videre fordelt 3.6 mio. kr. i år

Inden den anden og sidste ansøgningsrunde, hvor fristen ansøgningsfristen var d. 1. oktober, så har Småøernes Aktionsgruppe i år formidlet støtte til 13 ø-projekter. Der er tale om projekter, som blev behandlet på vores bestyrelsesmøde i marts, og som nu også er godkendt af Fødevarerhverv. Dertil kommer to projekter, som endnu ikke er endelig godkendt hos Fødevarerhverv.

Vi har fordelt i alt ca. 1.6 mio. kr. fra de puljer, vi har i landdistriktsprogrammet og fiskeriudviklingsprogrammet. Pengene er gået til 10 projekter, som altså i gennemsnit har fået ca. 160.000 kr.

Derudover har vi i år ekstraordinært haft mulighed for at give støtte til projekter, som i forvejen har offentlig medfinansiering fra f.eks. deres kommune, og som ligger indenfor fiskeriudviklingsprogrammets formål. Disse projekter har vi tildelt i alt 2 mio. kr. i EU-midler fra fiskeriudviklingsprogrammet, uden at det har berørt vores 'ø-midler'.

Vi har mulighed for at supplere med ekstraordinære midler, når projekter har en offentlig dansk medfinansiering, f.eks. ø-støttemidler, landdistriktspulje, tipsmidler eller kommunale midler.

Men også i disse tilfælde skal projek-

terne vurderes af vores bestyrelse på lige fod med andre ansøgninger. Hvis man vil vide mere om disse muligheder så kontakt koordinator Morten Priesholm på tlf. 38 33 00 67.

*Morten Priesholm,
koordinator, Småøernes Aktionsgruppe*

Fordelingen af puljerne i landdistriktsprogrammet og fiskeriudviklingsprogrammet

Ansøger	Projekt	Projektets udgifter i alt (tilskudsgrundlag)	Tilskud via Småøernes Aktionsgruppe	Tilskuds pct.
Omø Havnecenter Aps	Turisme og det martime miljø på Omø	1.844.800	410.000	22
Bågård Beboerforening	Bågård-huset (en velfærdsbygning på Bågård Havn)	2.210.872	900.000	40 ²⁾
Endelave Lystbådehavn/ Horsens Kommune	Velfærdsbygning til den nyrenoverede lystbådehavn på Endelave	3.000.000	1.000.000	33 ²⁾
Malene Pedersen	Jorden ler af den der kalder et sted sit eget – 2 kunstbegivenheder Anholt 2009	216.000	108.000	50
Agersø Købmandshandel ApS	Åbning af Agersø købmandshandel	602.000	301.000	50
Karsten Hansen	Brummers Gård, Aarø „En kulturhistorisk gård i nye rammer“	1.900.000	120.000	Max. 60
Palle Iversen	Fiskebutik Omø Havn	268.215	107.000	40
Karin Hvidtfeldt, Fejø	Fejø Vinkooperation – Etablering af vinproduktionsfaciliteter og samarbejde på Fejø	825.286	330.115	40
Mette Meldgaard, Strynø	Økologisk måltidsdrik uden alkohol og anden specialmost fra Strynøfrugthave	281.500	112.600	40
Småøernes erhvervsudviklingscenter	Erhvervsudvikling på de danske småøer (erhvervskonference)	168.000	84.000	50 ¹⁾
Drejv Havelaug	Drejv Gl. Havn	399.300	120.000	Max. 60 ²⁾
I alt			3.592.715	

1) Af det samlede tilskud kommer 61.000 kr. fra en ekstra EU-pulje i landdistriktsprogrammet. Denne pulje kan medfinansiere projekter, som også støttes af Velfærdsministeriet. Puljen er åben for alle landdistrikter og er altså ikke øremærket til småøerne.

2) I 2009 har der ekstraordinært været mulighed for at tildele EU-midler fra fiskeriudviklingsprogrammet til projekter med offentlig medfinansiering fra f.eks. kommuner. Puljen er opbrugt.

Statens tilskud i 2010 til kommuner med småøer

Efter §20 i lov om kommunal udlig- ning og generelle tilskud ydes der til kommuner med mindre øer et årligt tilskud. Tilskuddet ydes som et generelt tilskud, men er beregnet med baggrund i den tidligere færge støtteordning, hvor både staten og de tidligere amter ydede drifts- og ydelsesstøtte til færger, statens uddannelsesstøtte til unge på mindre øer samt en andel af puljen til vanskeligt stillede kommuner, der har været ydet til vanskeligt stillede kommuner begrundet i deres særlige ø-udgifter. Det vil sige, at tilskuddet, uden dog at være øremærket, er tænkt som statens støtte til de ekstra- udgifter, der kan være forbundet med, at kommunen også omfatter en ikke-brofast ø.

Det samlede ø-tilskud for 2010 udgør 85,5 mio. kr. Tilskuddet er fordelt efter følgende kriterier:

1. En andel fordeles efter den tidligere driftsstøtte fra staten og amterne for årene 1998-2002. Denne andel er fra 2010 niveauløftet med 3,4 mio. kr. som følge af kompensation vedr. indførelse af lønsumsafgift af personbefordring med færger fra 1. januar 2009. For 2009 kompenseres der ved en midt- vejsregulering af bloktilskuddet.
2. En andel fordeles på baggrund af tidli- gere særtilskud.
3. En andel fordeles som grundtilskud, således at kommuner med øer med mindre end 50 indbyggere modtager 150.000 kr., øer med mellem 50 og 200 indbyggere modtager 250.000 kr. og øer med mere end 200 indbyggere modtager 300.000 kr.
4. Af resttilskuddet fordeles 45 pct. forholdsmæssigt efter folketal, 50 pct. forholdsmæssigt efter sejlafstand i km og 5 pct. efter øernes areal.

Pkt. 3. og 4. svarer til den tidligere inve- steringsstøtte. Og det beløb er tiltænkt at skulle dække den årlige afskrivning på færger. Ordningen er således uafhængig af den til enhver tid gældende låneopta- gelse til færger og færgelejer, herunder renteomkostninger. Ved at dække afskriv- ningen, bidrager tilskuddet således til enten betaling af nuværende afdrag (ved nyere færger og færgelejer) eller opspa- ring til nye færgeinvesteringer (ved gamle færger og færgelejer). Da tilskuddet ydes som et generelt tilskud, er det således den enkelte kommunes ansvar at sikre denne opsparring.

Investeringer i færger og færgelejer til besejling af de mindre øer er omfattet af kommunernes automatiske låneadgang. (Kilde: Indenrigs- og Socialministeriet)

Claus Jensen

Sammensætning af Ø-tilskuddet for 2010 efter §20 i lov om kommunal udligning og generelle tilskud

Kommune	Øsamfund	Driftsstøtte	Invest.støtte	Særtilskud	I alt	1.000 kr.
Kalundborg	Sejerø/Neskelø	5.684.323	1.918.664	2.651.409	10.254.396	10.254
Holbæk	Orø	2.541.173	1.913.369	-	4.454.542	4.455
Slagelse	Agersø/omø	5.430.481	1.818.998	1.648.544	8.898.023	8.898
Lolland	Askø/Femø/Fejø	10.047.715	2.802.809	3.461.943	16.312.467	16.312
Assens	Baagø	1.400.164	356.878	-	1.757.042	1.757
Faaborg-Midtfyn	Avernakø/Lyø/Bjørnø	2.370.173	1.399.743	934.175	4.704.091	4.704
Ærø	Birkholm	256.019	474.249	-	730.268	730
Langeland	Strynø	1.182.541	894.019	398.398	2.474.958	2.475
Svendborg	Drejø/Skarø/Hjortø	3.383.060	1.865.043	-	5.248.103	5.248
Haderslev	Aarø	1.394.251	580.263	-	1.974.514	1.975
Aabenraa	Barsø	971.574	285.011	-	1.256.585	1.257
Esbjerg	Mandø	256.152	-	-	256.152	256
Horsens	Endelave	6.466.151	1.163.749	-	7.629.900	7.630
Hedensted	Hjarnø	1.032.297	457.169	-	1.489.466	1.489
Struer	Venø	1.742.212	581.221	-	2.323.433	2.323
Norddjurs	Anholt	3.274.762	2.386.081	-	5.660.843	5.661
Odder	Tunø	1.120.949	905.547	-	2.026.496	2.026
Skive	Fur	2.162.699	1.692.929	2.939.904	6.795.532	6.796
Aalborg	Egholm	843.763	370.363	-	1.214.126	1.214
I alt		51.560.458	21.866.107	12.034.372	85.460.936	85.461

Kilde: Indenrigs- og Socialministeriet, 29. juli 2009. Yderligere oplysninger: Michael Medom Hansen, mme@ism.dk

SMÅØERNES ERHVERVSKONFERENCE 2010

22. - 23. Januar 2010

Småøernes Erhvervsudviklings Center inviterer i samarbejde med Småøernes Fødevarenetværk, alle erhvervsdrivende og personer med interesse for erhvervsudvikling på de 27 danske småøer til „Småøernes Erhvervskonference 2010“.

Konferencen vil blive afholdt på Strynø. Indholdet vil være bredt, interessant og med indlæg fra erhvervsfolk, journalister, filosoffer, detailhandlen, en fremtidsforsker og ildsjæle fra de danske småøer.

Programmet lægger op til emner, som – nødvendigheden af Ø-identitet, sponsorer i erhvervslivet, øernes fremtid, indlæg fra lokale erhvervsdrivende, manifest for en øspecialitet, hvem driver erhvervsudviklingen og hvor går den hen, fremtidens produkter, øernes erhvervsliv set udefra og debat i plenum. Workshops om virksomhedsidentitet, markedsføring, enkeltmandsvirksomheder, medarbejdere og arbejdsgiveransvar, støttemuligheder og ny turismeportal for småøerne. Sidst, men ikke mindst, underholdning, godt selskab, lokal mad og drikke.

Sæt allerede nu kryds i kalenderen. Information om pris, program og destination udsendes senere.

Skulle der være spørgsmål kan de rettes til **formanden Kai Winter tlf. 54722121** info@smaaoernes-erhverv.dk

Hilsen bestyrelserne

Kai Winter, Lars Møller, Torben Bürgel Nielsen, Mette Meldgaard, Peter von Drongelen, Jørgen Rasmussen, Anne Moloney www.smaaoernes-erhverv.dk

Kai Winter, Laurids Siig Christensen, Svend Åge Hansen, Martin Jørgensen
www.oespecialiteter.dk

Konferencen er støttet af Småøernes Aktionsgruppe, Indenrigs- og Socialministeriet, Småøernes Fødevarenetværk og Småøernes Erhvervsudviklings Center

Otte øer stifter udviklingselskab i samarbejde med kommuner

Repræsentanter fra beboerforeningerne på de sjællandske og lollandske øer har sammen med Kalundborg, Slagelse, Holbæk og Lolland kommuner stiftet et udviklingselskab. Selskabets formål er efter almindelige forretningsmæssige principper at drive servicevirksomhed indenfor erhvervsudvikling på småøerne i Region Sjælland. Der er valgt en bestyrelse på fem medlemmer, 3 fra øerne og 2 fra kommunerne. Fra øerne blev, Erik Fuchs, Orø, Jytte Bjergvang, Agersø, og Susanne Lautrop, Fejø, valgt. Og Lone Nielsen, Sejerø, som suppleant.

cj

Lyboere overtager Lyø Skole

Efter skolesommerferien blev Faaborg-Midtfyn kommunes beslutning om at lukke Lyø Skole effektueret efter mere end 130 års virke. En ø-skole er et naturligt centrum for foreningslivet på en ø, derfor er lyboerne nu gået sammen i „Lyø Kultur- og Besøgscenter“, der har til formål at videreføre skolen som et aktivt kultur og aktivitetshus. Foreningen har hurtigt fået massiv opbakning med 130 medlemmer. Ganske pænt på en ø med 100 beboere. Foreningens initiativ bakkes op af kommunen.

cj

Nyt fra Småøernes fødevarenetværk

Økologisk Rejsehold på de 27 danske småøer

Småøernes Økologiske Rejsehold har fundet sit ståsted i forhold til at få skabt flere økologiske produkter og inspirere til omlægning til økologisk drift på de 27 danske småøer. Småøernes Fødevarenetværk udvalgte fra starten forskellige indsatsområder for det økologiske rejsehold, hvor konceptet kunne afprøves. Blandt de tiltag, der er taget, er bl.a.:

- Udplantning af økologiske asparges på Strynø, Skarø og Fejø indkøbt fra Nordisk genbank
- Pilotprojekt på Fejø, hvor konventionelle og økologiske landmænd samarbejder om udvikling af nye produkter, bl.a. rapsolie, ølandshvede og flere marmelader. Vil resultere i en udvidelse af det økologisk dyrkede areal på Fejø.
- Samarbejde med Økologisk Landsforening om rådgivning til Sejerø Gæs, Ø-lam, og Strynø Frugt.
- Samarbejdsprojekt mellem flere øer om et snapseprojekt, en ny ø-specialitet, som skal være med til at profilere småøerne.
- Rådgivning og grafisk hjælp til udvikling af etiketter til to nye økologiske produkter.

Vi har indkøbt en etiket-printer til brug for mindre oplag af etiketter. Printereren er gjort operationel på Skarø, hvor man kan kontakte Britta for oplysninger om pris og levering på tlf. 29 29 15 20.

Producenter eller landmænd, som ønsker besøg af rejseholdet er velkomne til at kontakte formanden for Småøernes Fødevarenetværk, Kai Winter, på tlf. 54 72 21 21 eller kai@ospecialiteter.dk for nærmere aftale. På vores hjemmeside www.ospecialiteter.dk kan du læse om mulighederne ved et besøg.

Nye produkter fra småøerne

Der er stadig opfindsomhed blandt de små øers fødevarer-iværksættere og i 2009 er der bl.a. dukket følgende nye produkter op:

- Kernegaarden på Fejø: Æbleciderbrændevin og Kai's Calva, Danmarks første økologiske calvados. Begge produkter er fremstillet af cideræbler.

- Is fra Skarø: 6 nye smagsvarianter, honning-is, hyldeblomst-is, kirsebørsorbet, blåbærsorbet, hyldebærsorbet, stikkelsbærsorbet.
- Sejerø Gæs: Delikatesser baseret på gås, eks. rosastegt gåsebryst, vakuumpakket

Der sættes pris på små-produkter

Vin fra Årø Vingård har tidligere vundet flotte priser. Og igen i år ved Vinskue 2009 blev det til flotte bronzemedaljer til to Årø-vine, der deltog i konkurrencen. Økologisk Landsforening og Politiken afvikler også i år en konkurrence, Økologisk Guld, hvor bl.a. kendte gastronomer som Erwin Lauterbach og Adam Price er med til kåre de bedste økologiske produkter i 7 forskellige produktkategorier. Cider fra Kernegaarden på Fejø har tidligere vundet konkurrencen. I alt 244 produkter har været nomineret i år, bl.a. også fra Skarø, Fejø og Strynø. Af disse er 24 produkter udvalgt til at kæmpe om 7 priser. Og hindbærsyltetøj fra Øhavets Madhåndværk på Strynø er blandt de 24 udvalgte. Konkurrencen afgøres den 14. november.

Ø-specialiteter på eksporteventyr

Der er indgået aftale om eksport af Sejerø-gæs til to lande – ud over Danmark. Det er det foreløbige resultat af Fødevarenetværkets deltagelse i flere

eksportmesser, samt Biofach, verdens største økologimesse. Perspektivet er ikke blot afsætning af gæs, men desuden markedsføring i flere lande af produkter under et fælles banner, såsom „Inseln – aus Dänemark“. Det rummer muligheder for ø-producenten med eksportambitioner.

Kulinarisk Oplevelsesturisme

Småøernes Fødevarenetværk har på hjemmesiden www.ospecialiteter.dk samlet enkelte fødevarerproducenter fra de 27 danske småøer, der kan tilbyde kulinarisk oplevelsesturisme. Ud over muligheden for at blive synlig på netværkets hjemmeside, så er der udarbejdet en beskrivelse af den enkelte producents tilbud. Beskrivelserne af syv forskellige virksomheder, der tilbyder kulinarisk oplevelsesturisme er rundsendt til bl.a. foreninger og busselskaber. Netværket har også færdiggjort

en generel brochure, der beskriver og markedsfører tilbuddet om kulinarisk oplevelsesturisme. Brochuren uddeles af netværket på markeder landet over. Sidst, men ikke mindst, så finder du tilbuddet om kulinarisk oplevelsesturisme på Visit Danmarks hjemmeside under Markedspladsen/oplevelser, side om side med store aktører som Legoland og Lalandia.

Har du som producent eller restaurant mulighed og lyst til at gøre kulinarisk oplevelsesturisme til en del af din levevej, udbyde dette og indgå i et fælles koncept? Så er du velkommen til at kontakte foreningen for nærmere aftale om medlemskab af foreningen, udarbejdelse af oplevelses ark, samt optagelse på hjemmesiden.

Hvis du i det hele taget ønsker at vide mere om, hvad vi har af aktiviteter og tilbud i Småøernes Fødevarenetværk, så tøv ikke med at kontakte os.

Kai Winter,
Småøernes Fødevarenetværk

Ulven er løs på Femø

Det er længe siden, at los og ulv strejffede frit omkring i den danske natur. Men nu er de to prægtige dyr kommet til Femø i form af en smuk skulptur udført af billedhuggeren Holger Peder Wederkinch og indkøbt for midler doneret af Åse og Ejner Danielsens Fond.

Mange kendte kunstnere har i årenes løb hentet inspiration ved at bo og arbejde på Femø. Men det er de færreste, der ligefrem har trådt deres barnesko på øen. Derfor betyder navnet Holger Peder Wederkinch da også noget ganske særligt for de femøboere, der er flasket op med historien om den lille knægt fra Sønderby, der rejste ud i den store verden og blev berømt for sine skulpturer af vilde dyr og fugle. Den dekorative sandstensskulptur „Los og Ulv“, som det nu er lykkedes femøboerne at få til øen, har fundet sin naturlige plads ved gadekæret i Sønderby – kun et stenkast fra den gård, hvor den begavede kunstner blev født i 1886.

I sit kunstneriske udtryk arbejdede Holger Peder Wederkinch gerne med sammenstillinger, der skulle ses fra alle vinkler for at oplevelsen blev total. Et godt eksempel er bronzeskulpturen „Isbjørn med unger“, der i 1929 indbragte ham en guldmedalje i Paris

Holger Peder Wederkinch en af Femøs stolte sønner, der opnåede berømmelse som skulptør, er nu post mortem vendt tilbage til Femø. En af hans skulpturer er nu stillet op kun et stenkast fra hans fødehjem

og nu er opstillet på Langelinie i København som et smukt og charmerende vartegn for Grønland. Et andet hovedværk er rytterstatuen af Jeanne d'Arc ved Pont de Bir-Hakeim i Paris. En kæmpemæssig bronzeskulptur, som byens indbyggere og turister i skøn forening kan glæde sig over, når de krydser broen eller tager en sejltur på Seinen. At Holger Peder Wederkinch i perioden mellem de to verdenskrige var anerkendt som billedhugger og skulptør af internationalt format kom tydeligt til udtryk via hans mange

særudstillinger overalt i Europa samt hans medlemskab af både La Société Nationale des Beaux Arts i Paris og The Royale Society of Arts i London. Selvom Holger Peder Wederkinch også skabte mange fremragende portræt-buster, er det dog som dyreskulptør, at vi husker ham i dag. Han ligger begravet på Vestre Kirkegård i København, og hans smukke gravmæle er selvfølgelig prydet med ét af hans egne kunstværker – en naturtro gengivelse af tre vildsvaner i flugt.

Ole Willersted, Femø

Ø-POSTEN

Nyheder fra S sammenslutningen af Danske Småøer. ISSN-0105-4325.

Ø-Postens spalter er åbne for alle; artiklerne er ikke nødvendigvis udtryk for S sammenslutningen af Danske Småøers holdninger.

Indsendte artikler bedes ikke overstige 1500 anslag.

Redaktion: S sammenslutningens bestyrelse

Henry Larsen, Sejerø, ansv.h.	59 59 01 67
Dorthe Winther, Omø	58 19 91 80
Rita Sørensen, Årø	74 58 47 77
Knud Madsen, Tunø	86 55 30 98
Kjeld Tønder Hansen, Strynø	62 51 59 02
Paul Svennesen, Barsø	74 61 82 87
Gitte Sørensen, Avernakø	29 80 99 86
Mogens Windeleff, Lyø	29 45 39 45
Redaktør: Claus Jensen	
Layout: Erik Steenstrup Dyhr	
Foto: Claus Jensen, Steen Frimodt Nielsen, Søren Wille, Ole Willersted, Simon Jeppesen	

Ø-Posten udgives med tilskud fra Indenrigs- og Socialministeriet.

Annoncer: 4,00 kr. pr. sp.mm.

Tryk: Svendborg Tryk. Oplag: 3000

Redaktionen afsluttet 6. Oktober, 2009

Abonnement: 150 kr. pr. kalenderår.

Ø-Posten:

S sammenslutningen af Danske Småøer
Strynø Brovej 12, 5900 Rudkøbing

Tlf. 6251 3993 Fax. 6251 3996

E-mail: sekretariatet@danske-smaaoer.dk

Internet: www.danske-smaaoer.dk